

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

EVALUACE INICIATIVY NA PODPORU ZAMĚSTNANOSTI MLADÝCH LIDÍ V ČR

Vypracovalo:

Oddělení evaluací (802)
Sekce náměstka ministryně pro ekonomiku a evropské fondy
Ministerstvo práce a sociálních věcí
Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha

Kontaktní osoba:

Mgr. Tamara Smetanová
tamara.smetanova@mpsv.cz

Prosinec 2015

Manažerské shrnutí

Evaluace *Iniciativy na podporu zaměstnanosti mladých lidí* (dále jen *Iniciativa YEI*) v ČR vznikla na základě požadavku Evropské Komise (EK), z něž plyne členským státům povinnost předložit evaluaci projektů *Iniciativy YEI* do konce roku 2015. Vzhledem k tomu, že koncem roku 2015 je implementace projektů YEI v České republice ve fázi přípravy, je předkládaná zpráva koncipována jako evaluace ex-ante.

Evaluace se věnuje kontextu *Iniciativy YEI* a jejímu vztahu k němu, tj. relevanci, a popisuje projekty, které jsou v rámci této iniciativy připravovány.

S ohledem na kontext a relevanci evaluační zpráva uvádí, že se Česká republika pohybovala těsně nad hranicí způsobilosti pro čerpání finančních prostředků v rámci *Iniciativy YEI*, a to pouze regionu Severozápad. Ten se svojí mírou nezaměstnanosti mladých lidí řadí k nejméně problematickým z podporovaných evropských regionů; na druhou stranu ovšem vykazuje výrazně nejvyšší nezaměstnanost mladých v rámci ČR. Zároveň se oba kraje tvořící tento region - Ústecký a Karlovarský - potýkají s celou řadou socio-ekonomických problémů (nízká úroveň vzdělání, nesoulad mezi poptávkou a nabídkou na pracovním trhu). Na evropské úrovni tedy evaluace konstatuje nižší míru potřeby, na úrovni krajů hodnotí zacílení *Iniciativy YEI* vhodně.

Projekty připravované v rámci *Iniciativy YEI* jsou začleněny do Investiční priority 1.5 Operačního programu Zaměstnanost. Projekty *Iniciativa Karlovarského kraje* a *Iniciativa Ústeckého kraje* jsou realizovány krajskými pobočkami Úřadů práce. Tyto projekty se zaměřují zejména na zvyšování kvalifikace a získávání praxe. Podobnou strategii zastává i projekt *Nestůj a pojd'! II* Karlovarského kraje, jehož aktivity do určité míry kopírují aktivity projektů ÚP. Projekt *Dáváme práci* Ústeckého kraje naopak doplňuje *Iniciativu ÚLK* komplementárními programy, jakými jsou např. podpora podnikání a práce v sociálně vyloučených lokalitách. Všem projektům je společný individuální přístup k účastníkům, zohledňování regionálních charakteristik a navazování spolupráce napříč institucemi.

Executive Summary

This evaluation report assesses the *Youth Employment Initiative (YEI)* in the Czech Republic. The evaluation is based on the grounds of the European Commission (EC) requirement to present the member states' *YEI* evaluation reports by the end of 2015. However, the *YEI* projects in the Czech Republic are not yet in their implementation phase, thus this report presents ex-ante assessment of the *YEI*. It summarizes main findings regarding the *YEI* context and relevance, and describes four projects that are being prepared in the initiative's framework.

The report states that only one of the Czech NUTS 2 regions, Northwest, is qualified for the *YEI* support, and it surpasses the eligibility criteria of youth unemployment rate by a small margin. In the comparison with other supported European regions, the youth unemployment rate of Northwest region ranks among the lowest ones. However, it still presents the highest unemployment figures within the Czech Republic, and evinces related problems such as low education levels and labour supply and demand mismatch. Compared to other supported regions, the evaluation report considers the *YEI*'s necessity in the Czech Republic as rather low. However, the regional focus within the country is assessed as accurate. The *YEI* support in the Czech Republic is administered within the Investment Priority 1.5 of the Operational Programme Employment.

Northwest comprises of two NUTS 3 regions; Karlovarský kraj and Ústecký kraj. Their Employment Office Authorities submit their projects within the *YEI* as *Iniciativa Karlovarského kraje* and *Iniciativa Ústeckého kraje*. These projects focus on providing education, trainings and work experience opportunities such as internships.

Karlovarský kraj and Ústecký kraj regional authorities also present their projects, named *Nestůj a pojd'! II* and *Dáváme práci* respectively. Karlovarský kraj's project (*Nestůj a pojd'! II*) sets up very similar activities composition as the above-described Employment Office's projects. Ústecký kraj's initiative (*Dáváme práci*) adopts a different approach, proposing to support socially excluded youth and young entrepreneurs. Its activities complement the local Employment Office project.

All of the projects approach the targeted youth on individual basis, take into account regional specifics and attempt to cooperate within wide institutional network.

Obsah

Manažerské shrnutí	1
Executive Summary	2
Úvod.....	4
1. Evaluační otázky a úkoly; metodika výzkumu	5
1.1 Evaluační otázky	5
1.2 Datové zdroje.....	5
1.3 Metody sběru dat a analýzy	5
2. Kontext <i>Iniciativy na podporu zaměstnanosti mladých lidí v ČR</i>	7
2.1 Nezaměstnanost v Evropě	7
2.2 <i>Iniciativa na podporu zaměstnanosti mladých lidí</i>	9
3. Socioekonomická analýza regionu NUTS 2 Severozápad	11
3.1 Osídlení a poloha regionu NUTS 2 Severozápad.....	11
3.2 Ekonomika a struktura zaměstnanosti.....	12
3.3 Vzdělanostní struktura	14
3.4 Pravděpodobnost nalezení zaměstnání u osob ve věku 15-34 let.....	15
4. Projekty <i>Odborné praxe pro mladé do 30 let</i>	16
4.1 Deskriptivní analýza dat projektů <i>Odborné praxe pro mladé do 30 let</i> v jednotlivých krajích.....	16
5. Vyhodnocení evaluačních otázek	20
5.1 Evaluační otázka č. 1	20
5.2 Evaluační otázka č. 2	20
6. Vyhodnocení evaluačního úkolu	21
6.1 Projekty realizované krajskými pobočkami ÚP	21
6.2 Projekty realizované kraji	24
6.2.1 <i>Nestůj a pojd'! II</i>	24
6.2.2 <i>Dáváme práci</i>	25
6.3 Finanční alokace projektů	25
6.4 Indikátory v Investiční prioritě 1.5	27
Závěr	29
Seznam tabulek, grafů a obrázků	30
Seznam použitých zdrojů	31
Použité zkratky	32

Úvod

Evaluační *Iniciativy na podporu zaměstnanosti mladých lidí* (dále jen *Iniciativa YEI*) v ČR vznikla na základě požadavku Evropské Komise (EK), jenž vyplývá z Nařízení Evropského parlamentu a Rady EU č. 1304/2013 ze dne 17. prosince 2013 o Evropském sociálním fondu, článku 19 - Monitorování a hodnocení. Z uvedeného nařízení plyne členským státům povinnost předložit evaluaci projektů *Iniciativy YEI* do konce roku 2015. Vzhledem k tomu, že koncem roku 2015 je implementace projektů YEI v České republice ve fázi přípravy, je předkládaná zpráva koncipována jako evaluace ex-ante. Jejím cílem je provést předběžné hodnocení *Iniciativy YEI* zaměřené na ověření nastavení intervenční logiky a relevanci jejího specifického cíle, včetně poskytnutí nezbytných podkladů pro monitoring a budoucí evaluace. Zpracovává také data z tematicky blízkých dřívějších intervencí v ČR, která v budoucnu poslouží jako základ k šetření proveditelnosti a přípravě designu navazující evaluace zaměřené na dopady.

Evaluační odpovídá dvě evaluační otázky týkající se kontextu implementace *Iniciativy YEI* a jejímu vztahu k němu, tj. relevance. Následný evaluační úkol se věnuje samotným projektům.

1. Evaluační otázky a úkoly; metodika výzkumu

1.1 Evaluační otázky

Evaluační otázka 1

V jakém socioekonomickém kontextu je *Iniciativa YEI* implementována?

Evaluační otázka 2

Je zaměření Investiční priority 1.5 relevantní s ohledem na aktuální socioekonomickou situaci v regionu NUTS 2 Severozápad?

Evaluační úkol

Popište a srovnajte záměry projektů předložených v rámci Investiční priority 1.5 s přihlédnutím k jejich intervenční logice a vazbě ke specifickému cíli.

1.2 Datové zdroje

Vzhledem k povinnosti zpracovat evaluaci v termínu, který předchází době realizace *Iniciativy YEI* v ČR, jsou evaluační otázky zaměřeny především na kontext, ve kterém je intervence prováděna. Této skutečnosti odpovídají použité metody a dostupné datové zdroje.

Pro zpracování evaluace byly využity především projektové záměry schválených projektů pro Investiční prioritu 1.5 (IP 1.5), kde figurují dva typy příjemců – Krajské pobočky Úřadů práce a kraje. V případě krajů bylo čerpáno z projektových záměrů, které byly předloženy v červnu a červenci 2015. Ústecký kraj však 14. a 15. prosince 2015 předložil dva nové projektové záměry, které jsou v současné době schválené a realizace projektů je v plánu v průběhu roku 2016. Evaluační jednotka MPSV však tuto informaci obdržela až po finálních úpravách evaluace, proto nebylo možné aktuálně platné projektové záměry zahrnout.

Dále byl využit Operační program Zaměstnanost 2014 – 2020. Tyto zdroje byly doplněny o data z přehledových statistik a podkladových analýz zejména z Eurostatu, informačního systému Infoabsolvent a Národního ústavu pro vzdělávání.

Dalším zdrojem jsou individuální data o osobách podpořených v rámci sady projektů *Odborné praxe pro mladé do 30 let*, které byly realizované v rámci Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ). Z této sady projektů bylo čerpáno z toho důvodu, že svým cílem, zaměřením i cílovou skupinou představují obdobu k plánovaným aktivitám podpořeným *Iniciativou YEI*. V rámci datového souboru získal zpracovatel evaluace informace o pohlaví podpořené osoby, roku jejího narození, kraji, ve kterém jí byla poskytnuta podpora, a dále o typu a délce trvání této podpory. Z hlediska kvality dat byla nejčastějším problémem duplicita získaných údajů. Duplicitní údaje byly v rámci čištění nahrazeny unikátním záznamem. Záznamy, které byly z hlediska logické návaznosti chybné a nebylo je možné opravit, byly odstraněny.

Individuální data byla očištěna a dále zpracována ve statistickém softwaru STATA. Metodické limity zpracovávaných dat jsou více upřesněny v kapitole 7.

1.3 Metody sběru dat a analýzy

Data ke všem evaluačním otázkám byla získána metodou desk research.

V rámci zpracování evaluačních otázek 1 a 2 byly analyzovány veškeré dostupné dokumenty a statistiky související s *Iniciativou YEI* vztahující se k dané problematice.

Pro zpracování evaluační otázky 3 byly komparovány a analyzovány projektové záměry předložené k podpoře v rámci této iniciativy, přičemž byl kladen důraz na porovnání jejich

charakteristik. Zároveň bylo vyhodnoceno, do jaké míry odpovídá nastavení projektových aktivit specifickému cíli Investiční priority 1.5.

Dále bylo provedeno statistické zhodnocení projektů *Odborné praxe pro mladé do 30 let* (dále jen *Odborné praxe*), které se realizovaly ČR v letech 2013 až 2015 na krajské úrovni. V jeho rámci byla provedena základní frekvenční analýza a zhodnocení geografických trendů. Také byla otestována kvalita a podrobnost vstupních dat a jejich využitelnost pro následnou evaluaci. Získané informace budou následně sloužit jako podklad pro přípravu designu pokračující evaluace *Iniciativy YEI* zaměřené na dopady.

V rámci předložené evaluaci bylo zamýšleno zhodnotit následnou ekonomickou aktivitu osob, které se zúčastnily některého z projektu *Odborné praxe*, toto zhodnocení však zatím nebylo možné zrealizovat, a to z důvodu nedostupnosti potřebných dat v dostatečném předstihu.

2. Kontext *Iniciativy na podporu zaměstnanosti mladých lidí v ČR*

2.1 Nezaměstnanost v Evropě

Hospodářská krize, která začala v roce 2008, negativně ovlivnila výkonnost ekonomik i sociální soudržnost Evropské Unie. Zpomalení hospodářského růstu provázela špatná situace na trhu práce. Na základě dat dostupných z Eurostatu lze v letech 2009 – 2013 pozorovat zvýšenou míru nezaměstnanosti prakticky ve všech zemích EU.¹ Česká ekonomika se vyznačuje svojí závislostí na zpracovatelském průmyslu s výrazným proexportním charakterem, který je citlivý na vývoj ekonomického cyklu. Ačkoli nyní Česká republika nepatří k zemím nejvíce postiženým hospodářskou krizí (6,1 % v roce 2014, viz Graf 1), byl vývoj českého trhu práce vážně poznamenán.

Mladí lidé jsou z pohledu pracovního trhu jednou z nejhůře postavených skupin, přičemž jedním z hlavních důvodů jejich horší integrace na trh práce jsou jejich omezené pracovní zkušenosti. Dle Národního ústavu pro vzdělávání nejsou mladí lidé pro zaměstnavatele atraktivní zejména z důvodu nedostatečné praxe a také pro nereálné představy o výši příjmů, pracovní době nebo pracovním zařazení.² Vyloučení z pracovního trhu v počátcích profesní kariéry může být pro mladé lidi velice nebezpečné, neboť může vést k celkové pasivitě a rezignaci na pracovní zařazení.³

Nezaměstnaností mladých lidí ve věku 15 – 24 let jsou v Evropě nejvíce zasaženy jižní státy (Řecko, Španělsko), kde míra nezaměstnanosti těchto osob dosahovala mezi lety 2011 a 2014 až okolo 50 %. Nejnižší mírou nezaměstnanosti mladých osob v uvedeném období disponovalo Německo (např. v roce 2014 to bylo 7,3 %), viz Graf 2.⁴ V České republice také pohybuje na jedné z nižších úrovní mezi státy EU – 15,9 % v roce 2014, viz Graf 2.

¹ Eurostat: Youth unemployment rate by sex, age and country of birth (yth_empl_100), 2015 [online]. Eurostat. [cit. 25.11.2015]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

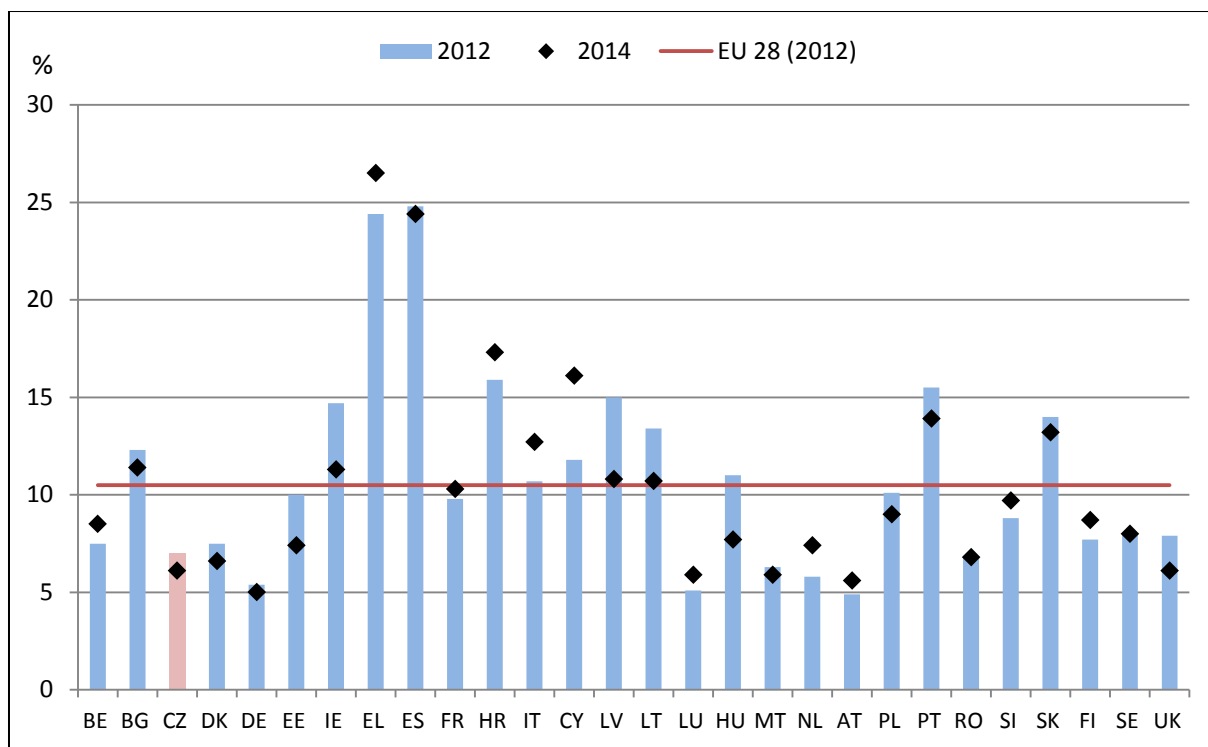
² Nezaměstnanost mladých v EU a České republice. 2015 [online]. Euractiv [cit. 25.11.2015]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/print-version/link-dossier/nezamestnanost-mladych-v-ceske-republice-000125>

³ Nezaměstnanost mladých na trhu práce. 2015[online]. Infoabsolvent: Informační systém o uplatnění absolventů na škol na trhu práce. [cit. 25.11.2015]. Dostupné z: <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClanekAbsolventi/0-0-04>

⁴ Eurostat: Youth unemployment rate by sex, age and country of birth (yth_empl_100), 2015 [online]. Eurostat. [cit. 25.11.2015]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

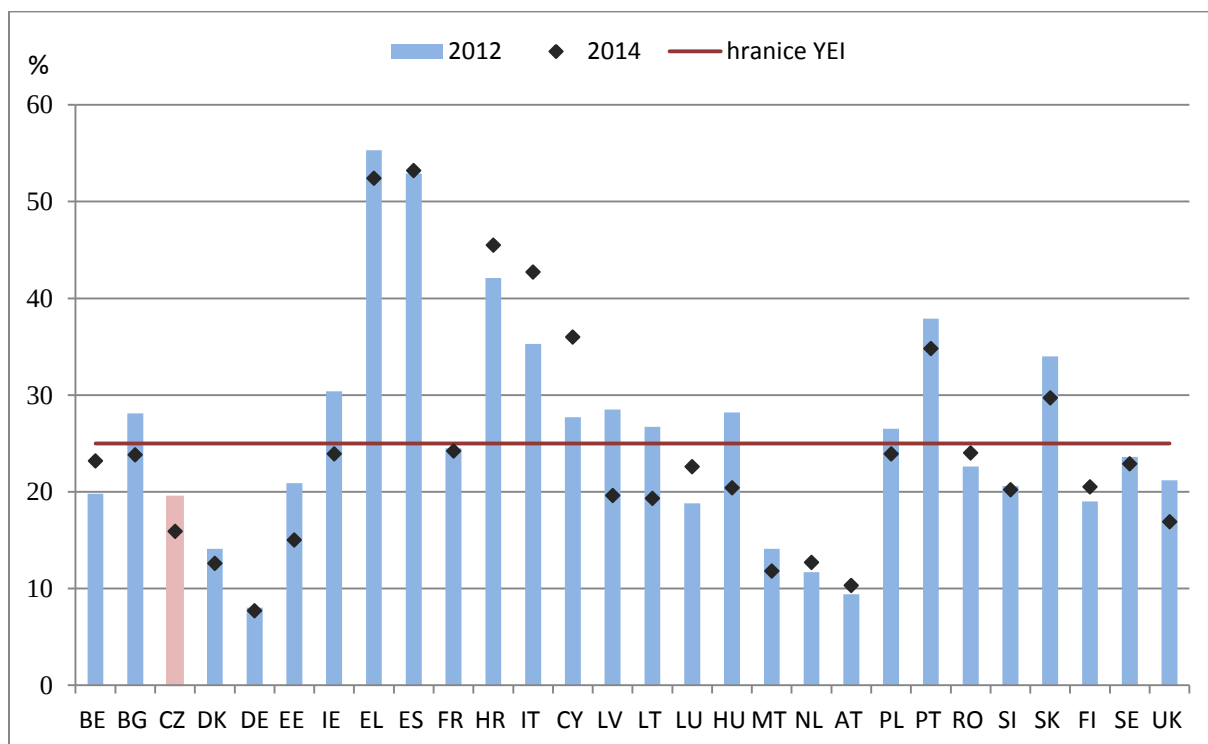
⁵ Nezaměstnanost mladých na trhu práce. 2015[online]. Infoabsolvent: Informační systém o uplatnění absolventů na škol na trhu práce. [cit. 25.11.2015]. Dostupné z: <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClanekAbsolventi/0-0-04>

Graf 1: Míra nezaměstnanosti osob ve věkové kategorii 15+

Zdroj: Eurostat, dataset Unemployment rate by NUTS 2 regions

Graf 2: Míra nezaměstnanosti osob ve věku 15-24 let

Zdroj: Eurostat, dataset Unemployment rate by NUTS 2 regions

2.2 Iniciativa na podporu zaměstnanosti mladých lidí

Youth Employment Initiative (YEI; česky *Iniciativa na podporu zaměstnanosti mladých lidí*) byla přijata Evropskou radou v únoru 2013. V pozadí stála snaha celkově zlepšit situaci mladých lidí na trhu práce, a to především prostřednictvím zvýšení finanční podpory v rámci stávajících zdrojů v EU. *Iniciativa YEI* je zacílena zejména na mladé lidi bez zaměstnání, studia či profesní přípravy, přičemž není rozhodující, zda jsou vedeni v evidenci ÚP či ne (tzv. kategorie NEET; „Not in Employment, Education or Training“). Je zaměřena na nejhůře postižené regiony NUTS 2, v nichž v roce 2012 převyšovala míra nezaměstnanosti osob ve věku 15 – 24 let 25 %.

Ačkoliv samotná *Iniciativa YEI* je zaměřena na osoby ve věku 15-24 let a určení způsobilosti regionu se k této věkové skupině vztahuje, v České republice byla cílová skupina pro realizaci intervence rozšířena o osoby ve věku 25-29 let. Důvodem je snaha, aby na podporu z *Iniciativy YEI* dosáhli také absolventi vysokých škol, kteří své studium často ukončují právě v tomto věku. V tabulce 1 jsou uvedeny počty nezaměstnaných ve vybraných věkových kategoriích a zároveň zde je uvedeno, jaký podíl z nezaměstnaných tvoří cílová skupina.

Tabulka 1: Počty nezaměstnaných podle věkové kategorie a regionu, 2012

Věková kategorie	Ústecký kraj		Karlovarský kraj		Česká republika	
15 až 19 let	2 239	5%	1 001	6%	16 235	4%
20 až 24 let	7 621	18%	2 700	17%	56 507	15%
25 až 29 let	6 810	16%	2 457	15%	50 729	14%
30 let a více	25 153	61%	9 784	62%	243 423	67%
Celkem	41 823	100%	15 943	100%	366 894	100%

Zdroj: ČSÚ, https://www.czso.cz/csu/czso/250130-14-r_2014-30300

V roce 2012 dosahovala specifická míra nezaměstnanosti sledované věkové skupiny v celé Evropské unii 23,3 %, v České republice 19,5 %. Jediným regionem NUTS 2 v České republice způsobilým pro podporu v rámci *Iniciativy YEI* je tak region Severozápad (Ústecký a Karlovarský kraj), kde míra nezaměstnanosti osob ve věku 15-24 let dosáhla v referenčním roce hodnoty 28,2 % (viz Tabulka 2).

Tabulka 2: Míra nezaměstnanosti osob ve věku 15-24 let v letech 2004-2014 v EU, ČR a regionu Severozápad

Oblast/rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
EU (28 zemí)	18,8	18,8	17,5	15,6	15,7	20	21,1	21,8	23,3	23,8	22,2
Česká republika	19,9	19,2	17,5	10,7	9,9	16,6	18,3	18,1	19,5	19	15,9
Severozápad	26,3	27,8	28,1	19,3	18,2	23,5	26,4	26,9	28,2	24,8	22,9

Zdroj: Eurostat, dataset Unemployment rate by NUTS 2 regions

Z přibližně 100 evropských regionů způsobilých pro intervenci *Iniciativy YEI* přesahovala v osmi regionech míra nezaměstnanosti sledované populace 60 %, přičemž se jednalo o regiony Španělska a Řecka. V tomto kontextu dosahoval region Severozápad s mírou 28,2 % samotné hranice způsobilosti, čemuž odpovídá 89. místo v pořadí, viz Tabulka 3.

Tabulka 3: Regiony EU nejvyšší mírou nezaměstnanosti osob ve věku 15-24 let v letech 2010-2014⁵

Pořadí	Region	Stát	2010	2011	2012	2013	2014
1.	Dytiki Makedonia	EL	35,3 %	52,7 %	72,3 %	70,4 %	49,6 %
2.	Ciudad Autónoma de Ceuta	ES	62,1 %	63,9 %	70,4 %	73,4 %	67,5 %
3.	Peloponnisos	EL	29,0 %	39,0 %	62,3 %	60,3 %	52,0 %
4.	Canarias	ES	52,0 %	50,8 %	62,3 %	65,3 %	57,4 %
5.	Extremadura	ES	45,8 %	51,0 %	61,9 %	61,5 %	55,4 %
6.	Andalucía	ES	49,9 %	54,1 %	61,9 %	66,0 %	61,5 %
7.	Ipeiros	EL	37,1 %	48,6 %	61,1 %	67,4 %	69,8 %
...							
89.	Severozápad	CZ	26,4 %	26,9 %	28,2 %	24,8 %	22,9 %
...							
250.	Oberbayern	DE	5,1 %	4,5 %	4,1 %	4,3 %	3,7 %
	EU 28		21,1 %	21,8 %	23,3 %	23,8 %	22,2 %

Zdroj: Eurostat, dataset Unemployment rate by NUTS 2 regions

Rozpočet *Iniciativy YEI* činí 6,4 miliard eur. Polovina této částky pochází ze samostatné rozpočtové položky, která byla pro *Iniciativu YEI* vytvořena a která nevyžaduje žádné spolufinancování na úrovni členského státu. Druhá polovina pochází z Evropského sociálního fondu a členské státy ji doplňují vlastními finančními příspěvky. Pro ČR byla vyčleněna alokace ve výši přibližně 0,8 mld. Kč, tj. cca 0,45 % celkové sumy pro všechny způsobilé regiony. Pro řešení nezaměstnanosti mladých osob v regionu Severozápad nebyl Českou republikou zřízen vlastní operační program, ale *Iniciativa YEI* byla zapracována do návrhu Operačního programu Zaměstnanost, v souladu s nařízením ESF č. 1304/2013, čl. 18. Pro *Iniciativu YEI* byla vyčleněna Investiční priorita 1.5 se specifickým cílem „Zvýšit zaměstnanost podpořených mladých lidí, kteří nejsou v zaměstnání, ve vzdělání nebo v profesní přípravě.“ Vzhledem ke své povaze představuje *Iniciativa YEI* doplněk k systému Záruk pro mladé a společně s ním tak tvoří balíček opatření, kterými se EU snaží komplexně reagovat na boj proti nezaměstnanosti mladých lidí.

⁵ Realizační plán programu Záruky pro mládež ČR (aktualizovaná verze z dubna 2014), 2014 [online]. Mpsv.cz [cit. 8.12.2015]. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/17909/plan_programu.pdf

3. Socioekonomická analýza regionu NUTS 2 Severozápad

3.1 Osídlení a poloha regionu NUTS 2 Severozápad

Region NUTS 2 Severozápad je na hranici České republiky a Spolkové republiky Německo. Je tvořen Karlovarským a Ústeckým krajem (NUTS 3), které zahrnují 10 okresů (Cheb, Sokolov, Karlovy Vary, Chomutov, Louny, Litoměřice, Most, Teplice, Ústí nad Labem, Děčín).

Obrázek 1: Region NUTS 2 Severozápad v rámci ČR

Zdroj: ČSÚ

Celkový počet obyvatel regionu Severozápad je přibližně 1,1 milionu (viz Tabulka 4). Struktura obyvatel podle věku je v regionu Severozápad obdobná jako v celé České republice.

Tabulka 4: Věková struktura obyvatel v regionu NUTS 2 Severozápad a ČR v roce 2014

Věk	NUTS 2 Severozápad		ČR	
0-14 let	173 967	15%	1 601 045	15%
15-29 let	194 360	17%	1 784 011	17%
30-44 let	261 389	23%	2 504 961	24%
45-59 let	219 694	20%	2 040 497	19%
60 let a více	273 855	24%	2 607 761	25%
Celkem	1 123 265	100%	10 538 275	100%

Zdroj: ČSÚ: <https://www.czso.cz/csu/czso/vekove-slozeni-obyvatelstva-2014>

3.2 Ekonomika a struktura zaměstnanosti

Region Severozápad patřil v minulosti k vysoce rozvinutým, průmyslovým regionům, zaměřeným především na těžbu nerostných surovin, energetiku a další odvětví těžkého průmyslu (např. strojírenství a chemický průmysl). V současné době se v regionu vyskytuje celá řada vzájemně provázaných socioekonomických problémů, jež jsou z velké části způsobené transformačním procesem (restrukturalizace těžby uhlí a dalších tradičních odvětví). HDP je dlouhodobě jedno z nejnižších v republice.

Tabulka 5: HDP na obyvatele podle kupní síly v ČR i regionech NUTS II, celá EU = 100 %

Oblast/rok	2009	2010	2011	2012	2013
EU 28	100%	100%	100 %	100 %	100 %
Česká republika	83%	81%	83%	82%	82%
Praha	179%	175%	175%	172%	173%
Střední Čechy	75%	72%	75%	74%	73%
Jihozápad	73%	72%	72%	72%	73%
Severozápad	66%	63%	64%	63%	62%
Severovýchod	68%	67%	68%	68%	68%
Jihovýchod	75%	73%	75%	76%	77%
Střední Morava	66%	65%	67%	67%	67%
Moravskoslezsko	68%	67%	71%	71%	69%

Zdroj: Eurostat: <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do>

Region Severozápad stále disponuje mírně nadprůměrným podílem na zaměstnanosti v oblasti průmyslu. Naopak v zemědělství je úroveň zaměstnanosti na nízké úrovni, a to i v porovnání k ČR (viz Tabulka 6).

Tabulka 6: Struktura zaměstnanosti podle sektorů

Sektor	Severozápad	Česká republika
Zemědělství, lesnictví a rybářství	2 %	3 %
Průmysl, těžba a dobývání	34 %	31 %
Stavebnictví	7 %	7 %
Obchod, doprava, ubytování a pohostinství	22 %	24 %
Informační a komunikační činnosti	1 %	3 %
Peněžnictví a pojišťovnictví	1 %	2 %
Činnosti v oblasti nemovitostí	1 %	2 %
Profesní, vědecké, technické a administrativní činnosti	5 %	7 %
Veřejná správa a obrana, vzdělání, zdravotní a sociální péče	23 %	20 %
Ostatní činnosti	3 %	3 %
Počet zaměstnaných osob celkem	408 tis.	4 255 tis.

Zdroj: ČSÚ, databáze regionálních účtů

Ústecký kraj spolu s Karlovarským vykazují jedny z nejvyšších měr nezaměstnanosti v ČR (viz Tabulka 7). V porovnání s průměrem za celou Českou republiku dosahují o 2,9, resp. 2,4 procentní body vyšších hodnot.

Tabulka 7: Míra nezaměstnanosti v regionech NUTS 3 v roce 2013

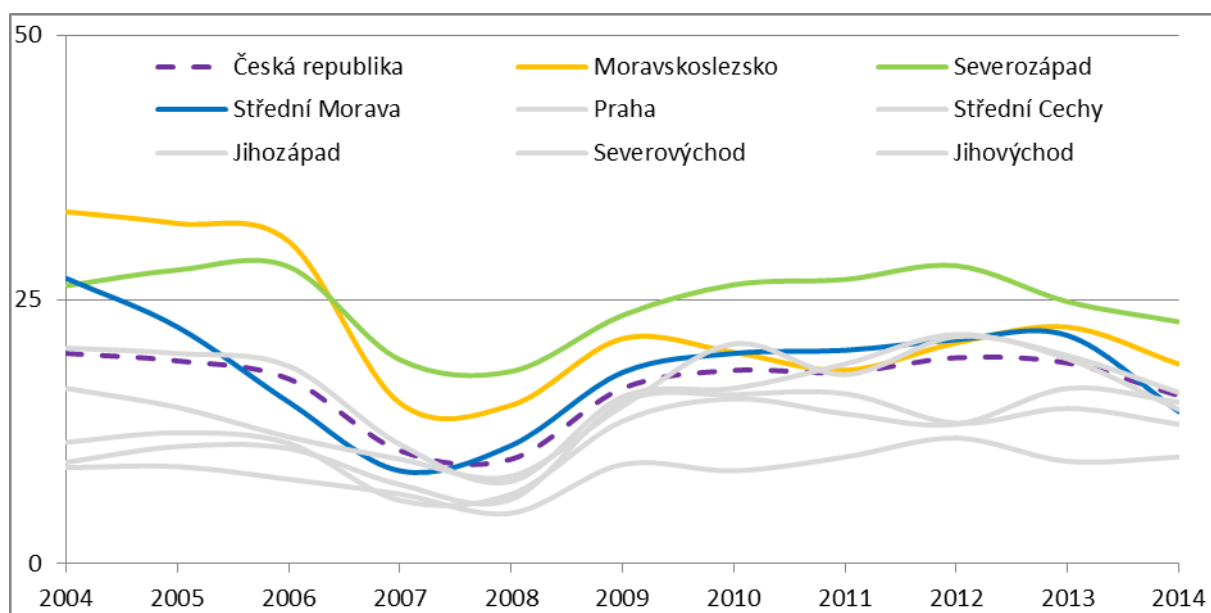
Kraj	Míra nezaměstnanosti
Karlovarský	9 %
Moravskoslezský	8,6 %
Ústecký	8,5 %
Olomoucký	7,7 %
Liberecký	6,5 %
Pardubický	6,4 %
Královéhradecký	6,2 %
Zlínský	6,1 %
Jihomoravský	6,1 %
Jihočeský	5,9 %
Vysočina	5,6 %
Středočeský	5,1 %
Plzeňský	5,1 %
Hl. m. Praha	2,5 %
Česká republika	6,1 %

Zdroj: ČSÚ, <https://www.czso.cz/csu/czso/zamestnanost-a-nezamestnanost-podle-vysledku-vsps-rocní-prumery-2014>

Míra nezaměstnanosti osob ve věku 15-24 let dosahovala v roce 2012 v regionu Severozápad 28,2 %, v roce 2013 24,8 % (viz Tabulka 2). V roce 2012 bylo v regionu 22,8 tis. nezaměstnaných osob ve věku 15-29 let (z toho 16,7 tis. v Ústeckém kraji a 6,2 tis. v Karlovarském), tedy přibližně 40 % z celkového počtu evidovaných uchazečů o zaměstnání.

Vlivem ekonomické krize stoupala míra nezaměstnanosti osob ve věku 15-24 let od roku 2008 ve všech regionech ČR; v roce 2012, podle nějž se rozhodovalo o způsobilosti pro intervenci z Iniciativy YEI, přesahovala v regionu Severozápad hodnotu 25 %. Od roku 2013 však ve všech regionech ČR byla míra nezaměstnanosti pod uvedenou hranicí (viz Graf 3).

Graf 3: Míra nezaměstnanosti osob ve věku 15 – 24 let, regionální srovnání (v %)

Zdroj: Eurostat, dataset Unemployment rate by NUTS 2 regions

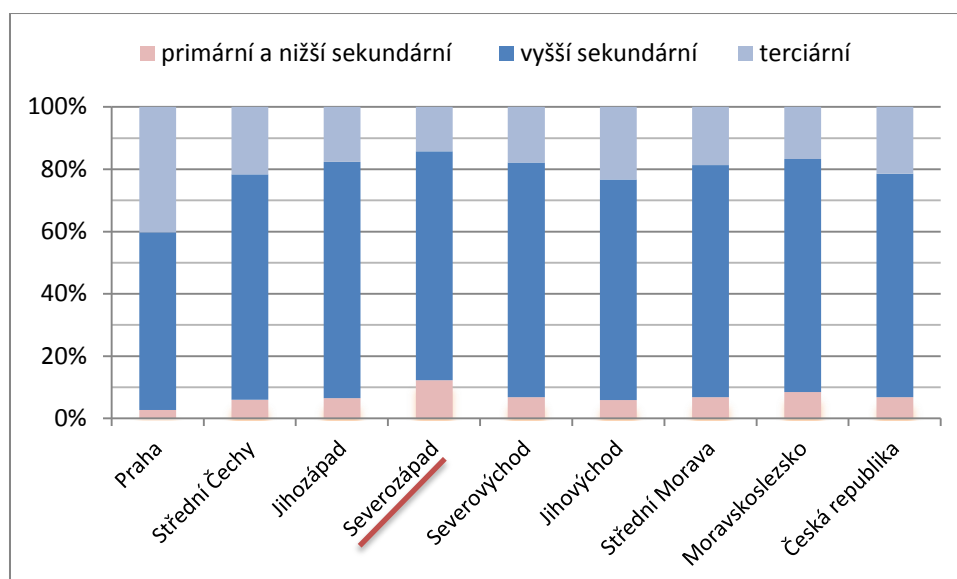
3.3 Vzdělanostní struktura

Míra vzdělanosti v regionu je v porovnání s celorepublikovým průměrem na nižší úrovni. V regionu Severozápad je nejvyšší podíl osob, jejichž nejvyšší dokončené vzdělání je na nižší sekundární úrovni.

Jako v jediném regionu ČR zde také podíl osob s dosaženým nejvyšším vzděláním vyšší sekundární úrovně přesahuje 10 %. V roce 2014 činil tento podíl 12,3 %, zatímco v celé ČR dosahoval 6,8 %. Naopak podíl osob s dokončeným vysokoškolským vzděláním v roce 2014 v regionu Severozápad činil 14,3 %, zatímco v celé ČR 21,5 %, viz Graf 4. Mnoho dostupných analýz považuje nízkou kvalifikační úroveň za základní příčinu vysoké nezaměstnanosti v regionu.⁶

⁶ Mareš, Petr; Sirovátka, Tomáš; Vyhlídal, Jiří. *Dlouhodobě nezaměstnaní – životní situace a strategie*. Sociologický časopis 2003, roč. 39, č. 1. [cit. 8.12.2015] Dostupné z: http://sreview.soc.cas.cz/uploads/2bdb95f1030b78af59b9cf69f52c3571b37b0167_182_14mare20.pdf; Stará, Petra. *Efektivita nástrojů Aktivní politiky zaměstnanosti při řešení nezaměstnanosti absolventů v okrese Teplice*. Univerzita Karlova, Praha 2015 [online]. Dostupné z: <https://is.cuni.cz/webapps/zzp/download/120185251>

Graf 4: Vzdělanostní struktura osob ve věku 25 - 64 let v regionech NUTS 2, 2014

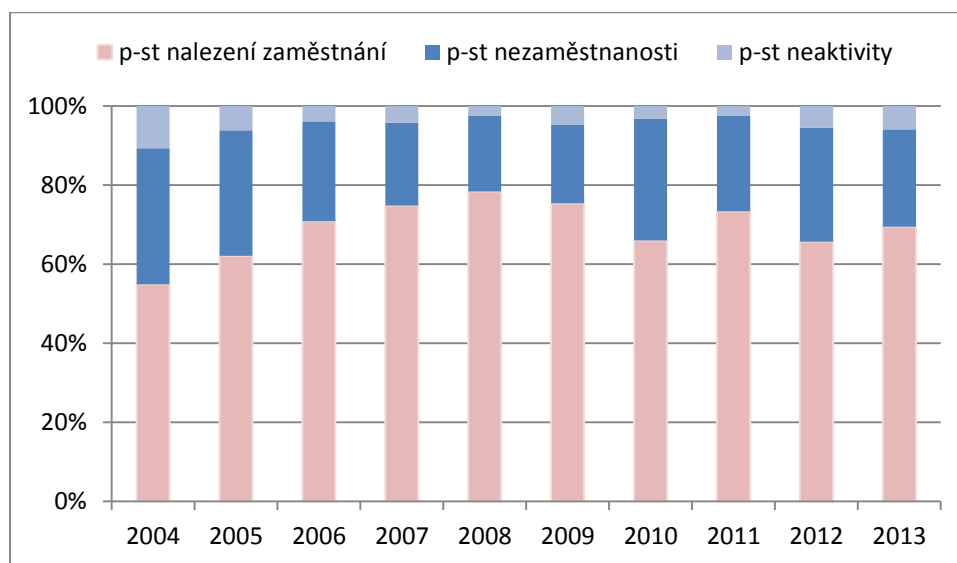

Zdroj: Eurostat, Dataset Population aged 25-64 by educational attainment level, sex and NUTS 2 regions (%)

3.4 Pravděpodobnost nalezení zaměstnání u osob ve věku 15-34 let

Český statistický úřad (ČSÚ) zveřejnil v listopadu 2015 analýzu situace mladých lidí po ukončení studia na trhu práce. Analýza byla zpracována na základě dat z *Výběrového šetření pracovních sil*⁷, a předmětem jejího zkoumání osoby ve věku 15-34 let, které v intervalu 3 – 12 měsíců před účastí v šetření ukončily studium. Poskytuje tedy vhled do úspěšnosti osob, které nedávno přestaly být zapojeny do procesu vzdělávání, na trhu práce.

Graf 5: Pravděpodobnost (p-st) nalezení zaměstnání u osob ve věku 15-34 let, 2004-2013

Zdroj: ČSÚ, <https://www.czso.cz/csu/czso/cr/mladi-lide-po-ukonceni-studia-na-trhu-prace-2014-wbivjm38kz>

⁷ Výběrové šetření pracovních sil. 2015 [online]. Český statistický úřad [cit. 25.11.2015]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/vyказы/vyberove_setreni_pracovnich_sil

V Grafu 5 je znázorněn vývoj pravděpodobnosti nezaměstnanosti, nalezení z práce a pravděpodobnost ekonomické neaktivity pro danou cílovou skupinu v letech 2004 – 2013. Z grafu je zřejmé, že do roku 2008 rostl podíl zaměstnaných osob, a to z cca 55 % na téměř 80 %, poté však zřejmě vlivem ekonomické krize došlo k výraznému poklesu pravděpodobnosti nalezení zaměstnání až na 66,0 %. Analýza ČSÚ se dále částečně věnuje také regionální dimenzi trhu práce. Z analýzy vyplývá, že nejvyšší pravděpodobnost nezaměstnanosti je v krajích Ústeckém (42,8 %) a Karlovarském (35,4 %).⁸

4. Projekty *Odborné praxe pro mladé do 30 let*

Projekty *Odborné praxe* byly zaměřeny na zvýšení zaměstnanosti této specifické věkové skupiny pomocí cílených nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti. Vzhledem k tomu, že byly svými cíli, aktivitami i cílovou skupinou velmi podobné projektům realizovaným v rámci *Iniciativy YEI*, předpokládáme, že by si tyto projekty mohly odpovídat i v jiných charakteristikách, zejména složením účastníků a délkou jejich zapojení se do programu. Cílovou skupinou projektů byli uchazeči o zaměstnání ve věku do 30 let v evidenci ÚP ČR, jejichž pracovní zkušenosti nepřesáhly dobu 2 let. Konkrétními cíli projektu bylo poskytnout zástupcům cílové skupiny odborné dovednosti a znalosti pro výkon konkrétní profese a zprostředkovat jim možnost dlouhodobé zaměstnání po ukončení stáže. Tím mělo dojít ke snížení míry nezaměstnanosti klientů jak její nižší frekvencí, tak délkou.

Odborné praxe probíhaly u vybraných zaměstnavatelů, s kterými krajské pobočky Úřadu práce ČR uzavřely Dohodu o vyhrazení společensky účelného pracovního místa (SÚPM). Zaměstnavatelům byl poskytnut příspěvek na úslou mzdu mentora a mzdový příspěvek na mzdu účastníka odborné praxe. Odborné praxe mohly být v případě potřeby kombinovány s rekvalifikacemi a poradenstvím. Projekty byly realizovány v období od 7/2013 do 11/2015.

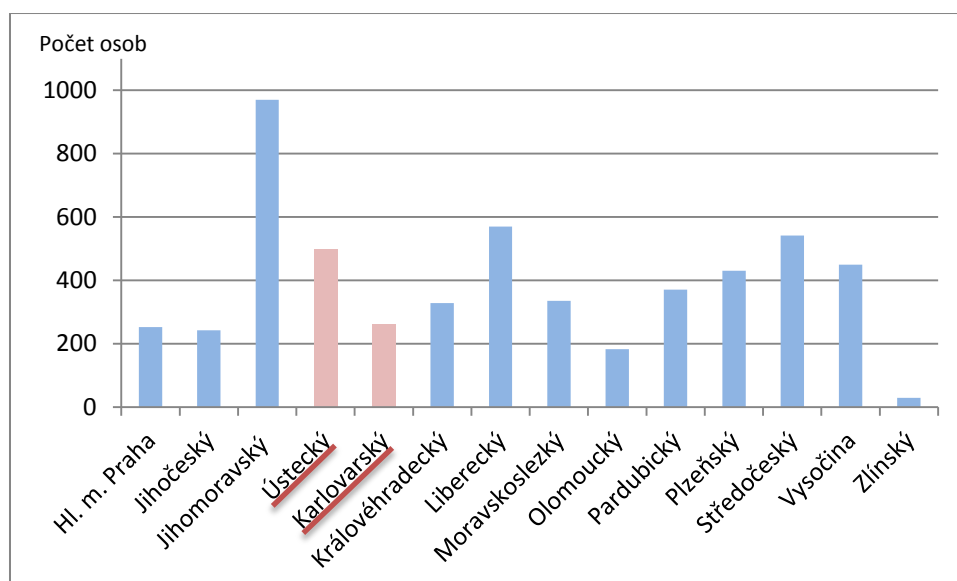
4.1 Deskriptivní analýza dat projektů *Odborné praxe pro mladé do 30 let* v jednotlivých krajích

V této části evaluace byla analyzována data z projektů *Odborné praxe* z informačního systému Úřadu práce. Data obsahovala individuální údaje o podpořených osobách, konkrétně pohlaví, rok narození, kraj podpory, typ a délku trvání podpory. Data byla očištěna a následně sloužila jako podklad pro zpracování základní popisné statistiky. Při čišťení byly odstraněny duplicity. Do analýzy byly zařazeny pouze osoby, u nichž byl jako nástroj APZ uveden „Regionální CP LZZ“. Údaje o zvolené rekvalifikaci využity nebyly, v datovém souboru jich bylo pouze okolo 1 %. Opakované záznamy o podpoře (vzniklé často z důvodu uzavření dodatku ke smlouvě), byly sjednoceny (sloučeny).

V Grafu 6 je uvedena regionální struktura datového souboru. Při porovnání s informacemi dostupnými na webových stránkách projektů je zřejmé, že analyzovaná data nebyla kompletní, analýza tedy byla zpracována pouze na vzorku podpořených osob. Důvod tohoto omezení nebyl v době zpracování evaluační zprávy znám. Výsledky analýzy tímto faktem mohou být ovlivněny, pokud se celková populace podpořených osob od dostupného vzorku liší svou strukturou (např. podle pohlaví nebo věku). Po vyčištění soubor obsahoval údaje o přibližně 5,5 tisících osobách. Ve všech krajích kromě Olomouckého a Zlínského byla velikost vzorku vyšší než 200 osob. Výsledky analýzy jsou proto pouze indikativní a v případě závažnějších zjištění by musely být ověřeny na datech referujících k celé podpořené populaci.

⁸ Vypočítáno jako průměr za období 2009 – 2013.

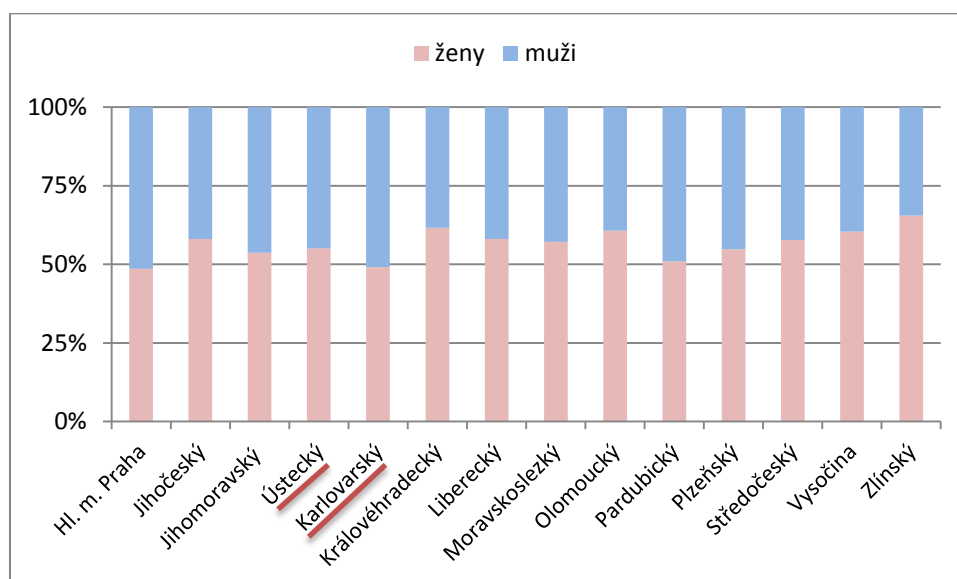
Graf 6: Regionální složení vzorku

Zdroj: OK Práce; vlastní výpočty

Graf 7 ukazuje strukturu vzorku podle pohlaví. Ve všech krajích kromě Karlovarského a Hlavního města Prahy bylo podpořeno více žen než mužů. Ve všech krajích celkem bylo podpořeno 56 % žen a 44 % mužů.

Graf 7: Struktura vzorku podle pohlaví

Zdroj: OK Práce; vlastní výpočty

Poměr zastoupení mužů a žen ve vzorku neodpovídá složení celkové populace mladých nezaměstnaných. V roce 2014 bylo mezi nezaměstnanými ve věkové kategorii 15 – 29 let 47 % žen a 53 % mužů⁹. Vzhledem k tomu, že se jedná o výrazný rozdíl, bylo pomocí t-testu otestováno, zda je odlišnost statistiky významná. Na základě p-hodnoty 0,00 byla zamítnuta nulová hypotéza o shodnosti obou rozdělení, viz Obrázek 2. Zastoupení mužů a žen v projektu je tedy jiné než poměr mužů a žen v populaci mladých nezaměstnaných. Důvody, proč do projektu vstupuje více žen než mužů, není možné v rámci této analýzy rozkrýt.

⁹ Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v 1. polovině roku 2014, 2014 [online]. Mpsv.cz [cit. 25.11.2015]. Dostupné z: https://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/trh_prace/rok2014p1/anal2014p1.pdf

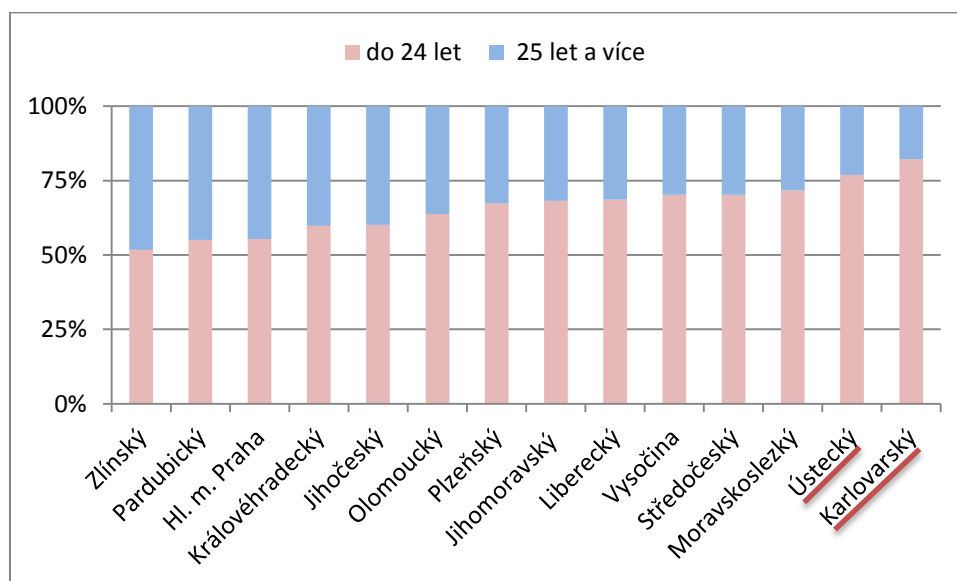
Obrázek 2: Struktura podpořených osob ve vzorku dle pohlaví – t-test

One-sample t test						
Variable	Obs	Mean	Std. Err.	Std. Dev.	[95% Conf. Interval]	
pohlavi	5466	.4414563	.006717	.4966062	.4282882	.4546243
mean = mean(pohlavi) t = -13.1820						
Ho: mean = 0.53				degrees of freedom = 5465		
Ha: mean < 0.53		Ha: mean != 0.53		Ha: mean > 0.53		
Pr(T < t) = 0.0000		Pr(T > t) = 0.0000		Pr(T > t) = 1.0000		

Zdroj: Výstup ze softwaru Stata

Předmětem analýzy bylo dále věkové složení cílové skupiny. Zastoupení věkové skupiny 15-24 let bylo ve všech krajích vyšší než zastoupení věkové skupiny 25-30 let. Průměrný věk se pak ve všech regionech pohyboval okolo 23-24 let. Nejvyšší procentuální zastoupení mladší věkové skupiny 15-24 let bylo v krajích Karlovarském a Ústeckém.

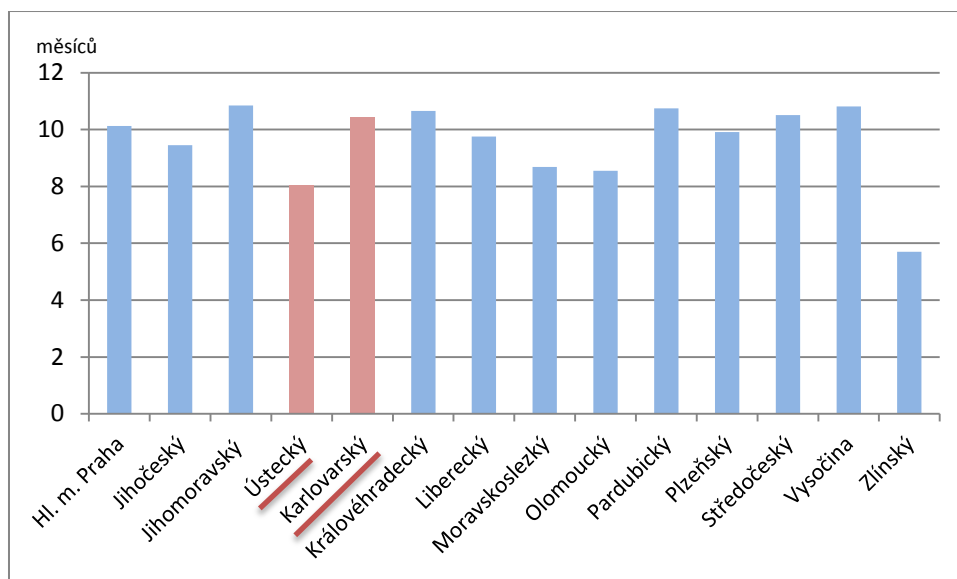
Graf 8: Věková struktura vzorku

Zdroj: OK Práce; vlastní výpočty

Datový soubor obsahoval také údaje o termínu zahájení a ukončení podpory. Na základě těchto proměnných byla vypočítána průměrná délka podpory v jednotlivých krajích. Kromě Zlínského kraje se ve všech krajích pohybovala průměrná délka podpory okolo 8-10 měsíců. Ve Zlínském kraji byla průměrná délka podpory 5,7 měsíců, nicméně se jedná o kraj, za který je dostupných nejméně údajů a výpočet může být proto více vychýlen.

Graf 9: Průměrná délka podpory

Zdroj: OK Práce; vlastní výpočty

Jak bylo uvedeno výše, vzhledem k podobnosti projektů *Odborné praxe* a *Iniciativy YEI* se lze domnívat, že i způsob jejich využívání účastníky bude obdobný. Očekáváme tedy, že délka využívání podpory v rámci *Iniciativy YEI* se bude pohybovat okolo 8-10 měsíců a mezi jejími účastníky budou více zastoupeny osoby z věkové kategorie do 24 let.

5. Vyhodnocení evaluačních otázek

5.1 Evaluační otázka č. 1

V jakém socio-ekonomickém kontextu je Iniciativa YEI implementována?

V otázce implementace *Iniciativy YEI* je důležité si uvědomit, že tato iniciativa představuje pouze doplněk k celému systému programu *Záruky pro mládež*. Cílem tohoto programu je zajistit, aby každý mladý člověk ve věku 15 - 24 let dostal kvalitní nabídku zaměstnání, dalšího vzdělávání, odborné přípravy nebo stáže nejpozději do čtyř měsíců poté, co se stal nezaměstnaným, ukončil formální vzdělávání nebo odešel ze systému formálního vzdělávání¹⁰. Iniciativa YEI by měla podporovat implementaci *Záruk pro mládež* tím, že vytváří doplňkové aktivity adresované přímo účastníkům projektů. Je zacílená výhradně na mladé lidi, kteří nejsou zaměstnaní, nestudují ani se neúčastní žádného vzdělávání nebo odborné přípravy.

Jak vyplývá z kapitoly 2, v České republice je možné čerpat prostředky z *Iniciativy YEI* pouze v regionu NUTS II Severozápad, kde míra nezaměstnanosti mladých lidí ve věku 15 – 24 let přesáhla v roce 2012 hranici 25% o 3,2 procentních bodů. Tím se stal region Severozápad způsobilým pro čerpání podpory v rámci *Iniciativy YEI*. Jak je ovšem vidět v Tabulce 2, míra nezaměstnanosti věkové skupiny 15 – 24 má klesající tendenci a v následujících letech by se tak region znovu způsobilým nestal (viz také Graf 3 kap. 4). Zároveň, jak je patrné z Grafu 1, Česká republika patří v oblasti zaměstnanosti mladých lidí k nejúspěšnějším státům Evropy. Přitom smyslem *Iniciativy YEI* je finančně podpořit regiony NUTS II se zvláště vysokou mírou nezaměstnanosti mladých lidí. Region Severozápad je tak v rámci regionů vybraných k podpoře jedním z nejméně problematických (viz Graf 1 a Tabulka 3).

Na druhou stranu je Severozápad dlouhodobě region s nejvyšší mírou nezaměstnanosti v ČR - a to jak obecně, tak pro sledovanou skupinu mladých lidí ve věku 15 – 29 let. Severozápad je tradiční průmyslovou oblastí, která je v důsledku transformace (přeměny obvyklých odvětví průmyslu, např. těžby uhlí) sužována vzájemně provázanými sociálně-ekonomickými problémy. V optice *Iniciativy YEI* lze pak zmínit především nízkou vzdělanostní úroveň (viz Graf 4), nedostatečnou tvorbu nových pracovních míst a nevyváženost nabídky a poptávky na pracovním trhu.

5.2 Evaluační otázka č. 2

Je zaměření Investiční priority 1.5 relevantní s ohledem na aktuální socioekonomickou situaci v regionu NUTS 2 Severozápad?

Intervenční logika Investiční priority 1.5 byla zkoumána v rámci ex-ante evaluace Operačního programu zaměstnanost, kterou pro Ministerstvo práce a sociálních věcí zpracovalo dodavatelské konsorcium v květnu 2014.¹¹

¹⁰ *Záruky pro mládež*. 2015 [online] Mpsv.cz [cit. 8.12.2015]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/16867>

¹¹ *Ex-ante evaluace programového dokumentu ESF v gesci MPSV pro období 2014-2020: Závěrečná zpráva MPSV*. Hope group s.r.o., Naviga 4 s.r.o. Praha 2014

Zde bylo konstatováno, že Investiční priorita 1.5 „Trvalé začlenění mladých lidí na trhu práce, mimo jiné pomocí „záruky pro mladé lidi“, a to zejména těch, kteří nemají zaměstnání nebo nejsou v procesu vzdělávání nebo neprocházejí odbornou přípravou, včetně těch mladých lidí, kterým hrozí sociální vyloučení, a mladých lidí z marginalizovaných komunit prostřednictvím specifického cíle zvýšit zaměstnanost podpořených lidí, kteří nejsou v zaměstnání, ve vzdělávání nebo v profesní přípravě v regionu NUTS II Severozápad“ reaguje na identifikované problémy a jejich příčiny.

V témže dokumentu bylo zhodnoceno, že intervenční logika naplňuje náležitosti z hlediska relevance, účinnosti, účelnosti a zohledňuje možné působení/dopadu vnějších vlivů a lze ji považovat za funkční.

Soustava výsledkových indikátorů je logicky nastavená. Hlavní sada indikátorů ovšem nerozlišuje výsledek v poskytnutí intervence, tedy nespecifikuje, jestli absolvent našel zaměstnání (resp. obdržel nabídku zaměstnání), nebo nastoupil do vzdělávání (resp. obdržel nabídku vzdělávání). Více viz kapitola 9.

Obecné zaměření IP 1.5, stejně jako výčet podporovaných aktivit (viz obrázek č. 3 Teorie změny), je zcela relevantní k aktuální socioekonomické situaci v regionu NUTS II Severozápad (viz také kapitola 4). Aktivity IP 1.5 směřují k dosažení snížení míry nezaměstnanosti mladých lidí na cílovou hodnotu 12,3%, jak je uvedeno v Národním programu reforem.

6. Vyhodnocení evaluačního úkolu

Popište a srovnajte záměry projektů předložených v rámci IP 1.5 s přihlédnutím k jejich intervenční logice a vazbě ke specifickému cíli

Iniciativě na podporu zaměstnanosti mladých lidí v ČR byla v Operačním programu Zaměstnanost vyčleněna Investiční priorita 1.5. Pro dosažení specifického cíle by se míra nezaměstnanosti osob ve sledovaném regionu ve věku 15-29 let měla snížit na hodnotu uvedenou v Národním programu reforem, 12,3 %.¹²

V regionu NUTS 2 Severozápad existují dva typy příjemců podpory: Krajské pobočky Úřadu práce (KrP ÚP v Ústí nad Labem a KrP ÚP v Karlových Varech) a kraje samotné. Ministerstvo práce a sociálních věcí vyhlásilo pro NUTS 2 v rámci Operačního programu Zaměstnanost dne 1. 9. 2015 průběžnou výzvu č. 03_15_003 pro Krajské pobočky Úřadu práce a dne 3. 8. 2015 průběžnou výzvu č. 03_15_116 k předkládání projektů realizovaných kraji.¹³

6.1 Projekty realizované krajskými pobočkami ÚP

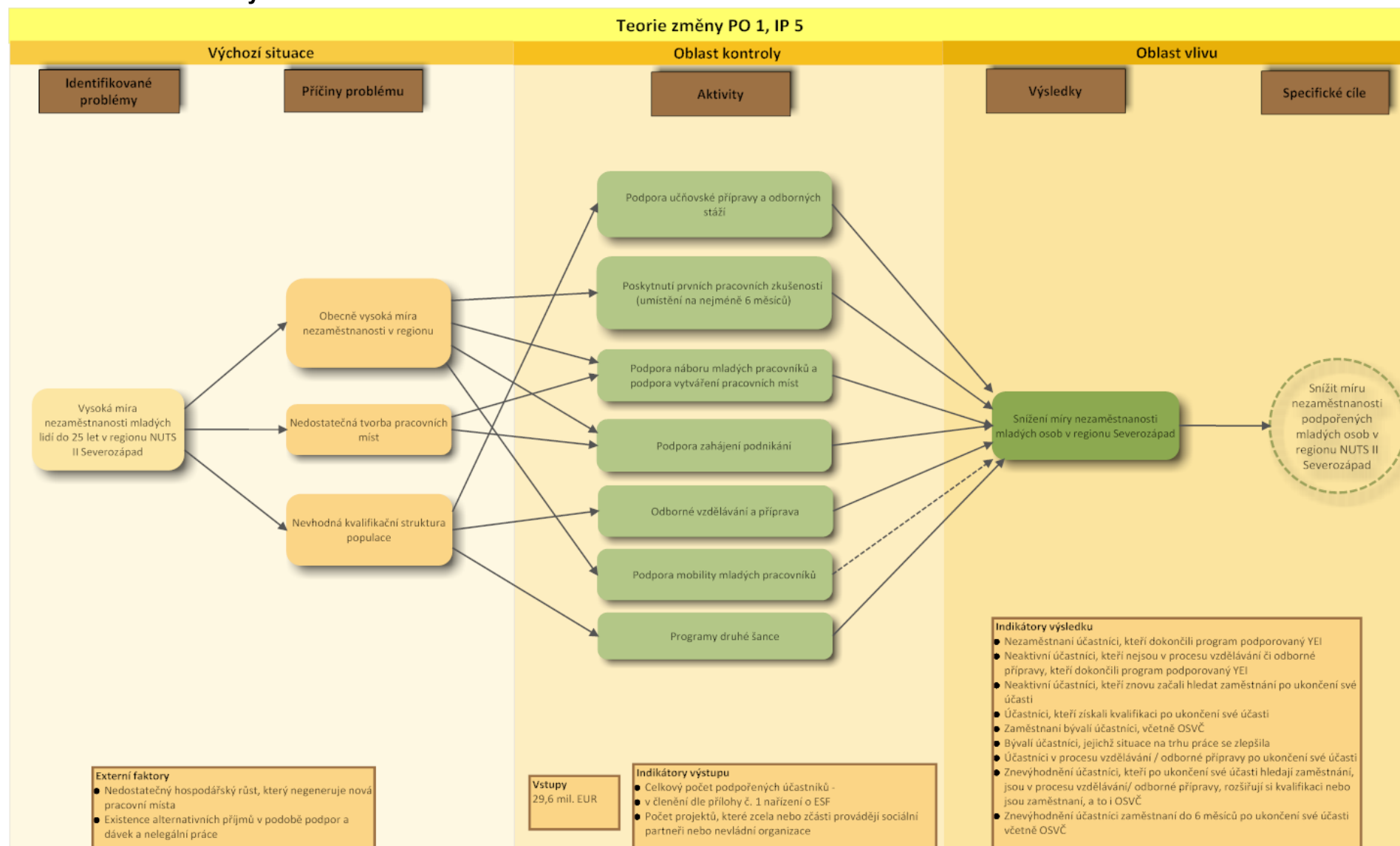
Projekty realizované krajskými pobočkami ÚP – *Iniciativa Ústeckého kraje (ÚLK)* a *Iniciativa Karlovarského kraje (KVK)* – i se svými cíli shodují se záměry *Iniciativy YEI*. Snaží se tedy snížit míru nezaměstnanosti a zvýšit pracovní mobilitu osob ve věku 15 – 29 let, zejména těch s nízkou kvalifikací. Dále je cílem umožnit podpořeným osobám návrat do škol a získat potřebné vzdělání k lepšímu uplatnění na trhu práce. Obsahově se aktivity projektů

¹² *Operační program Zaměstnanost 2014 – 2020*. 2015 [online]. Esfcr.cz [cit. 27.11.2015]. Dostupné z: www.esfcr.cz/file/8939_1_1/

¹³ *Výzvy k předkládání žádostí o podporu*. 2015 [online]. Stukturalni-fondy [cit. 27.11.2015]. Dostupné z: [http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Jak-na-projekt/Vyzvy-a-akce-\(1\)/OPZ/Vyzva-003-Iniciativa-na-podporu-zamestnanosti-mladeze-pro-region-NUTS](http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Jak-na-projekt/Vyzvy-a-akce-(1)/OPZ/Vyzva-003-Iniciativa-na-podporu-zamestnanosti-mladeze-pro-region-NUTS) a http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/b3c4c756-199b-4f97-9892-dd1dbce3c9cb/Vyzva_116_OPZ.pdf

v projektových žádostech neliší. V obou projektech byly naplánovány podobné aktivity (blíže viz Tabulka 7). Jejich kauzální vztahy jsou popsány v teorii změny (viz Obrázek 3).

Obrázek 3: Teorie změny IP 1.5

Aktivity Úřadů práce v obou krajích jsou koncipované tak, aby efektivně reagovaly na problémy mladých osob ve věku 15 – 29 let při integraci na trh práce. Směřují k vytváření regulativních mechanismů ve vztahu nabídky s poptávkou – vzhledem k cílové skupině je to odborná příprava a vzdělávání, možnost získání odborné praxe (krátkodobé či formou tzv. práce na zkoušku) v tuzemsku i zahraničí, poradenské a motivační činnosti spojené s pracovní a bilanční diagnostikou. Ve všech aktivitách v obou krajích je kladen důraz jak na individuální přístup ze strany realizačního týmu, tak na regionální specifika v nabídce a poptávce na pracovním trhu, čímž má být zajištěna účinnost a správné zacílení poskytovaných služeb.

Aktivity obou projektů jsou zcela totožné; kromě poradenství a pracovní diagnostiky zahrnují také vzdělávání – rekvalifikace a kurzy praktických dovedností. Nad rámec těchto aktivit zahrnují oba projekty stáže v zahraničí v délce alespoň 3 měsíce doplněné jazykovým kurzem, přičemž tyto stáže jsou určeny pro uchazeče o zaměstnání s vyšší kvalifikací. V návaznosti na konkrétní problémy způsobené nižší vzdělanostní úrovní v regionu je do projektu zahrnuta aktivita *Návrat do vzdělávání*, která je určena uchazečům o zaměstnání, kteří mají nižší vzdělání než sekundární (základní nebo nedokončené střední vzdělání).

Aktivity projektů Úřadu práce zcela odpovídají specifickému cíli Investiční priority 1.5: „Zvýšit zaměstnanost mladých lidí, kteří nejsou v zaměstnání, ve vzdělávání nebo v profesní přípravě v regionu NUTS II Severozápad.“

Úřady práce budou většinu aktivit projektů realizovat interně, rekvalifikace budou dodané externě. V aktivitách *Práce na zkoušku*, *Odborné praxe* a *Stáže do zahraničí* budou Úřady práce spolupracovat se zaměstnavateli zapojenými do projektu (v tuzemsku i zahraničí).

Projektové aktivity Krajských poboček Úřadu práce v obou krajích jsou v projektových záměrech dobře zpracované. Je z nich patrné, jakým způsobem budou aktivity zajišťovány a jakých výsledků mají dosahovat.

6.2 Projekty realizované kraji

Cíle projektů *Nestůj a pojd'! II* a *Dáváme práci*, které realizují Karlovarský, resp. Ústecký kraj, jsou totožné s cíli projektů Úřadů práce. Všechny aktivity také vychází z principu individuálního přístupu.

6.2.1 *Nestůj a pojd'! II*

Projekt *Nestůj a pojd'! II* Karlovarským kraji přímo navazuje na projekt *Nestůj a pojd'! I*, který skončil 31. 10. 2015. Projekt *Nestůj a pojd'! I* provedl vícezdrojovou analýzu struktury uchazečů o zaměstnání do 29 let věku v návaznosti na specifický cíl Investiční priority 1.5. Na základě této analýzy definoval potřeby cílové skupiny v oblasti získání a udržení zaměstnání, poskytoval poradenství ohledně pracovního uplatnění a vytvořil nová pracovní místa.

Projekt *Nestůj a pojd'! II* až na několik výjimek v zásadě kopíruje spektrum aktivit, jež chystá v obou svých projektech Úřad práce. Oproti projektům Úřadu práce však obsahuje aktivity více zaměřené na poradenství, profilaci účastníků projektu a jejich motivaci. V aktivitě *Zprostředkování zaměstnávání, tvorba nových pracovních míst* plánuje kraj – na rozdíl od Úřadů práce – mimo jiné podpořit tvorbu zcela nových pracovních míst. Z projektového záměru však není patrné, jakým způsobem bude tvorba pracovních míst zajištěna. Projekt *Nestůj a pojd'! II*, na rozdíl do projektů Úřadů práce nezahrnuje aktivity zaměřené na získání praktických dovedností, jako jsou *Práce na zkoušku*, *Odborné praxe* a *Stáže do zahraničí*.

Aktivity projektu budou realizovány především interně; v aktivitách *Poradenství* a *Motivační kurz* plánuje Karlovarský kraj spolupráci s Informačním centrem pro mládež v Chebu, které je

akreditováno MŠMT. Účastníky projektu bude kraj kontaktovat prostřednictvím poboček ÚP. V projektovém záměru není uvedeno, jakým způsobem kraj plánuje zahrnout cílovou skupinu NEET, kteří nejsou vedeni v evidenci ÚP jako uchazeči o zaměstnání.

6.2.2 Dáváme práci

Projekt *Dáváme práci* Ústeckého kraje obsahuje oproti ostatním inovativnější přístupy. Zahrnuje do svých aktivit inspiraci ze zahraničních projektů v podobě poradenského programu realizovaného přímo ve vyloučených lokalitách, má v plánu podpořit mladé podnikatele a akcentuje regionální propojování zaměstnavatelů, škol i NNO. Jednou z plánovaných aktivit je např. poradenský program *Nová perspektiva*, který je zacílený na mladé osoby žijí v sociálně vyloučených lokalitách, nemají dokončené formální vzdělávání a zároveň neusilují o jeho dokončení. Tento program je dále členěn na program *Team*, který zprostředkovává zaměstnávání v technickém a chemickém průmyslu, a program *Beru to za své* (který funguje na bázi sdílení pracovního místa s osobou v předdůchodovém věku). Ačkoli je souhrnný název *Nová perspektiva* charakterizován jako poradenský program, následné činnosti v podprogramech jsou zaměřeny spíše na osvojení praktických dovedností a zprostředkovací aktivity.

Projekt *Dáváme práci* takřka nezahrnuje aktivity, které by byly zaměřené na návrat do vzdělávání. Aktivita *Odborné vzdělávání* či *Rekvalifikace* má být realizovaná pouze v případě bezprostřední vazby na potřeby regionálního trhu práce a nesměřuje účastníky k návratu do formálního vzdělávacího systému.

V kontaktování osob nezaměstnaných osob ve věku 15 – 29 let, které nejsou v evidenci Úřadu práce ČR jako uchazeči o zaměstnání, bude kraj spolupracovat s neziskovým sektorem. Tím se liší od záměru Krajského úřadu Karlovarského kraje, který, jak bylo uvedeno výše, plánuje vyhledávat potenciální účastníky ve spolupráci s kontaktními pracovišti Úřadu práce.

Aktivity v projektu *Dáváme práci* jsou popsány pouze obecně a není zde dostatečně vysvětleno, jakým způsobem budou zajištěny. Z celého projektového záměru tak není vůbec zřejmé, jakými prostředky budou aktivity zajištěny, potažmo jakých výsledků mají dosahovat. Výčet aktivit také nedostatečně zahrnuje intervence zaměřené na návrat uchazečů do vzdělávání.

6.3 Finanční alokace projektů

Na Investiční prioritu 1.5 je v OPZ alokováno 0,8 mld. Kč. Finanční alokace směřující do obou krajů odpovídá jejich velikosti měřené počtem obyvatel (78 % alokace je určeno pro Ústecký kraj, 22 % alokace je určeno Karlovarský kraj). Z částky směřující do každého kraje je 80 % vyčleněno pro pobočku Úřadu práce a 20 % pro kraj. Průměrné náklady na jednu osobu podpořenou v rámci Investiční priority 1.5 jsou přibližně 200 tis. Kč. Tato částka se v jednotlivých projektech liší. V projektech Úřadu práce se náklady na jednu plánovanou podpořenou osobu přibližují uvedenému průměru. Tyto náklady jsou opodstatněné zahrnutím aktivit, kterými jsou zejména *Práce na zkoušku*, *Odborné praxe* a *Stáže do zahraničí*. V projektech plánovaných krajskými úřady se průměrné náklady na jednu podpořenou osobu výrazně liší, 142 tis. Kč v projektu *Nestůj a pojď! II* (Kraj Karlovy Vary), resp. téměř 250 tis. Kč v projektu *Dáváme práci* (Kraj Ústí nad Labem), což je opodstatněno rozsáhlými aktivitami v sociálně vyloučených lokalitách (viz výše).

Tabulka 8: Detaily projektů

Název projektu	<i>Iniciativa ULK</i>	<i>Iniciativa KVK</i>	<i>Nestůj a pojd'! II</i>	<i>Dáváme práci</i>
Realizátor	ÚPČR KrP Ú/L	ÚPČR KrP KV	Kraj KV	Kraj Ú/L
Plánované aktivity				
• Vstupní pohovor a profilace klientů	✓	✓	✓	
• Poradenství	✓	✓	✓	
• Motivační kurz	✓	✓	✓	
• Rekvalifikace	✓	✓	✓	✓
• Doprovodná opatření	✓	✓	✓	✓
• Práce na zkoušku	✓	✓		
• Odborné praxe, vč. mentora	✓	✓		
• Stáže do zahraničí (min 3 měsíce)	✓	✓		
• Návrat do vzdělávání	✓	✓		
• Informativní schůzky			✓	✓
• Diagnostika	✓	✓	✓	✓
• Koučink			✓	
• Zprostředkování zaměstnání			✓	
• Krajská kontaktní tréninková a poradenská centra				✓
• Poradenský program <i>Nová perspektiva</i> ve vyloučených lokalitách				✓
• Program <i>Business games</i> pro mladé podnikatele				✓
• Program <i>Dáváme práci</i>				✓
Počet podpořených osob	2500	685	250 ¹⁴	500
Počet odborných praxí	1500			
Počet nově vytvořených prac. míst			50	100 ¹⁵
Celkový počet udržovaných prac. míst				50
Rozpočet projektu (v Kč)	497 447 592	141 911 666	35 476 949	124 000 000
Plánovaná délka projektu (v měsících)	36	35	34	34

¹⁴ Hodnota je v projektovém záměru uvedena jako: Celkový počet účastníků – úspěšných absolventů motivačního kurzu

¹⁵ Celkový počet vytvořených pracovních míst

6.4 Indikátory v Investiční prioritě 1.5

Z hlediska nastavení výstupových indikátorů převyšuje celkový počet plánovaných podpořených osob souhrnně pro všechny projekty hodnotu, jež je uvedena jako indikátor v popisu Investiční priority 1.5 v Operačním programu Zaměstnanost 2014-2015 (viz Tabulka 8).

Tabulka 9: Společné a specifické výstupové indikátory za Investiční prioritu 1.5

ID	Indikátor	Měrná jednotka	Fond	Kategorie regionu	Cílová hodnota (2023)	Zdroj údajů	Frekvence sledování
CESF0	Celkový počet účastníků	účastníci	ESF	Méně rozvinuté	3 100	příjemce	při vstupu/zahájení
6 06 05	Účastníci ve věku 25-29 let	účastníci	ESF	Méně rozvinuté	620	příjemce	při vstupu/zahájení

Zdroj: Operační program Zaměstnanost 2014 - 2020

Hlavní indikátory jsou stanoveny přesně podle Nařízení EU parlamentu a rady (EU) č. 1304/2013, přílohy 2. Výsledkové indikátory za Investiční prioritu 1.5, které jsou uvedeny v Operačním programu, jsou rozděleny podle charakteristik účastníků při vstupu do projektu; zvláště se sledují nezaměstnaní (CR01-CR03), jejich podmnožina dlouhodobě nezaměstnaní (CR04-CR06) a dále neaktivní účastníci (CR07-CR09). V hlavních indikátorech není rozlišen výsledek poskytnutí intervence, tedy zda účastník našel zaměstnání (resp. obdržel nabídku zaměstnání), nebo zda nastoupil do vzdělávání (resp. obdržel nabídku vzdělávání).

Konkrétní typ výsledku účasti je sledován až po 6 měsících od ukončení účasti v projektu (indikátory CR10, CR11 a CR12), viz Tabulka 9. Nad rámec uvedených indikátorů je sledován indikátor „64103“, který je zařazen z důvodu rozšíření cílové skupiny v ČR o věkovou kategorii 25-29 let a je definován jako „Nezaměstnaní účastníci ve věkové skupině 25-29 let, kteří dokončili program podporovaný z Iniciativy YEI“. Kombinace indikátorů 64103 a CR01 umožňuje vymezit věkovou skupinu 15-24 let, která je sledována v ostatních zemích EU. V tomto ohledu se jeví jako nekonsistentní, že stejný přístup není zvolen také u indikátorů CR04 (Dlouhodobě nezaměstnaní účastníci...) a CR07 (Neaktivní účastníci...).

Kromě hlavních indikátorů je v IP 1.5 sledováno také velké množství indikátorů interních, v nichž je sledován i konkrétní výsledek intervence rozlišující nástup do zaměstnání a zahájení vzdělávání.

Tabulka 10: Společné a specifické výsledkové indikátory za Investiční prioritu 1.5

ID	Indikátor	Měrná jednotka	Výchozí hodnota	Cílová hodnota a (2023)	Zdroj údajů	Frekvence sledování
CR01	Nezaměstnaní účastníci, kteří dokončili program podporovaný <i>Iniciativou YEI</i>	účastníci	683	2 500	příjemce	0m
CR02	Nezaměstnaní účastníci, kteří po ukončení své účasti obdrží nabídku zaměstnání, dalšího vzdělávání, učňovské nebo odborné přípravy	účastníci	400	1 500	příjemce	0m
CR03	Nezaměstnaní účastníci, kteří jsou v procesu vzdělávání či odborné přípravy nebo	účastníci	270	1 000	příjemce	0m

	získávají kvalifikaci nebo jsou zaměstnaní, včetně OSVČ, po ukončení své účasti					
CR04	Dlouhodobě nezaměstnaní účastníci, kteří dokončili program podporovaný <i>Iniciativou YEI</i>	účastníci	125	520	příjemce	0m
CR05	Dlouhodobě nezaměstnaní účastníci, kteří po ukončení své účasti obdrží nabídku zaměstnání, dalšího vzdělávání, učňovské nebo odborné přípravy	účastníci	75	310	příjemce	0m
CR06	Dlouhodobě nezaměstnaní účastníci, kteří jsou v procesu vzdělávání či odborné přípravy nebo získávají kvalifikaci nebo jsou zaměstnaní, včetně OSVČ, po ukončení své účasti	účastníci	50	210	příjemce	0m
CR07	Neaktivní účastníci, kteří nejsou v procesu vzdělávání či odborné přípravy, kteří dokončili program podporovaný <i>Iniciativou YEI</i>	účastníci	149	155	příjemce	0m
CR08	Neaktivní účastníci, kteří nejsou v procesu vzdělávání či odborné přípravy a kteří obdrží nabídku zaměstnání, dalšího vzdělávání, učňovské nebo odborné přípravy po ukončení své účasti	účastníci	85	90	příjemce	0m
CR09	Neaktivní účastníci, kteří nejsou v procesu vzdělávání či odborné přípravy a kteří jsou v jednom z těchto procesů, a kteří získávají kvalifikaci nebo jsou zaměstnaní, včetně OSVČ, po ukončení své účasti	účastníci	60	65	příjemce	0m
CR10	Účastníci, kteří 6 měsíců po ukončení své účasti absolvují další vzdělání, program odborné přípravy se získáním kvalifikace, učňovskou nebo odbornou přípravu	účastníci	47	100	IS ESF 2014+	6m
CR11	Zaměstnaní účastníci 6 měsíců po ukončení své účasti	účastníci	687	837	IS ESF 2014+	6m
CR12	Účastníci samostatně výdělečně činní 6 měsíců po ukončení své účasti	účastníci	53	63	IS ESF 2014+	6m
6 41 03	Nezaměstnaní účastníci ve věkové skupině 25-29 let, kteří dokončili program podporovaný <i>Iniciativou YEI</i>	účastníci	341	500	příjemce	0m

Zdroj: Operační program Zaměstnanost 2014 - 2020

Závěr

Předkládaná ex-ante evaluace *Iniciativy na podporu zaměstnanosti mladých lidí* v regionu Severozápad vznikla na základě požadavku EK. Provedla předběžné hodnocení *Iniciativy YEI* zaměřené na kontext intervence, nastavení intervenční logiky a relevanci jejího specifického cíle.

Z analýzy kontextu vyplynulo, že se Česká republika pohybuje těsně nad hranicí způsobilosti pro čerpání finančních prostředků v rámci *Iniciativy YEI*, a to pouze v jediném regionu. V evropském srovnání se region Severozápad svojí mírou nezaměstnanosti cílové skupiny řadí k nejméně problematickým z podporovaných regionů, což naznačuje nižší míru potřeby. V rámci ČR je ovšem region Severozápad regionem s nejvyšší mírou nezaměstnanosti mladých lidí, a to jak v době přípravy *Iniciativy YEI*, tak v dlouhodobém horizontu. Ústecký i Karlovarský kraj se potýkají s celou řadou socio-ekonomických problémů (nedostatek volných pracovních míst, nízká úroveň vzdělání, nesoulad mezi poptávkou a nabídkou na pracovním trhu), na krajské úrovni lze tedy hovořit o vhodném zacílení *Iniciativy YEI*.

Všechny projekty připravované v rámci 1.5 se svými cíli shodují s *Iniciativou YEI*. Všem projektům je společný individuální přístup k účastníkům, zohledňování regionálních charakteristik a navazování spolupráce napříč institucemi. Projekty krajských poboček ÚP – *Iniciativa KVK* a *Iniciativa ULK* plánují účastníkům nabízet obdobné aktivity zaměřené zejména na zvyšování kvalifikace a získávání praxe. Podobnou strategii zastává i projekt *Nestůj a pojd'! II* Karlovarského kraje, jehož aktivity do určité míry kopírují aktivity projektů ÚP. Projekt *Dáváme práci* Ústeckého kraje naopak doplňuje *Iniciativu ULK* komplementárními programy, jakými jsou např. podpora podnikání a práce v sociálně vyloučených lokalitách.

Seznam tabulek, grafů a obrázků

Seznam tabulek:

Tabulka 1: Počty nezaměstnaných podle věkové kategorie a regionu, 2012	9
Tabulka 2: Míra nezaměstnanosti osob ve věku 15-24 let v letech 2004-2014 v EU, ČR a regionu Severozápad	9
Tabulka 3: Regiony EU nejvyšší mírou nezaměstnanosti osob ve věku 15-24 let v letech 2010-2014	10
Tabulka 4: Věková struktura obyvatel v regionu NUTS 2 Severozápad a ČR v roce 2014....	11
Tabulka 5: Poměrný hrubý domácí produkt (HDP) podle regionů NUTS 2.....	12
Tabulka 6: Struktura zaměstnanosti podle sektorů	12
Tabulka 7: Míra nezaměstnanosti v regionech NUTS 3 v roce 2013.....	13
Tabulka 8: Detaily projektů	26
Tabulka 9: Společné a specifické výstupové indikátory za Investiční prioritu 1.5	27
Tabulka 10: Společné a specifické výsledkové indikátory za investiční prioritu 1.5.....	27

Seznam grafů:

Graf 1: Míra nezaměstnanosti osob ve věkové kategorii 15+	8
Graf 2: Míra nezaměstnanosti osob ve věku 15-24 let.....	8
Graf 3: Míra nezaměstnanosti osob ve věku 15 – 24 let, regionální srovnání (v %).....	14
Graf 4: Vzdělanostní struktura osob ve věku 25 - 64 let v regionech NUTS 2, 2014	15
Graf 5: Pravděpodobnost nalezení zaměstnání u osob ve věku 15-34 let, 2004-2013.....	15
Graf 6: Regionální složení vzorku.....	17
Graf 7: Struktura vzorku podle pohlaví	17
Graf 8: Věková struktura vzorku	18
Graf 9: Průměrná délka podpory	19

Seznam obrázků:

Obrázek 1: Region NUTS 2 Severozápad v rámci ČR.....	11
Obrázek 2: Struktura podpořených osob ve vzorku dle pohlaví – t-test	18
Obrázek 3: Teorie změny	23

Seznam použitých zdrojů

Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v 1. polovině roku 2014, 2014 [online].

Mpsv.cz [cit. 25.11.2015]. Dostupné z:

https://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/trh_prace/rok2014p1/anal2014p1.pdf

Eurostat: Unemployment rate – annual data (tipsun20), 2015 [online]. Eurostat. [cit. 25.11.2015]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

Eurostat: Youth unemployment rate by sex, age and country of birth (yth_empl_100), 2015 [online]. Eurostat. [cit. 25.11.2015]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

Ex-ante evaluace programového dokumentu ESF v gesci MPSV pro období 2014-2020: Závěrečná zpráva MPSV. Hope group s.r.o, Naviga 4 s.r.o. Praha 2014

Nezaměstnanost mladých na trhu práce. 2015[online]. Infoabsolvent: Informační systém o uplatnění absolventů na škol na trhu práce. [cit. 25.11.2015]. Dostupné z: <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClanekAbsolventi/0-0-04>

Mareš, Petr; Sirovátka, Tomáš; Vyhliďal, Jiří. *Dlouhodobě nezaměstnaní – životní situace a strategie*. Sociologický časopis 2003, roč. 39, č. 1. [cit. 8.12.2015] Dostupné z: http://sreview.soc.cas.cz/uploads/2bdb95f1030b78af59b9cf69f52c3571b37b0167_182_14mare20.pdf

Nezaměstnanost mladých v EU a České republice. 2015 [online]. Euractiv [cit. 25.11.2015]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/print-version/link-dossier/nezamestnanost-mladych-v-ceske-republice-000125>

Operační program Zaměstnanost 2014 – 2020. 2015 [online]. Esfcr.cz [cit. 27.11.2015]. Dostupné z: www.esfcr.cz/file/8939_1_1/

Realizační plán programu Záruky pro mládež ČR (aktualizovaná verze z dubna 2014), 2014 [online]. Mpsv.cz [cit. 8.12.2015]. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/17909/plan_programu.pdf

Stará, Petra. *Efektivita nástrojů Aktivní politiky zaměstnanosti při řešení nezaměstnanosti absolventů v okrese Teplice*. Univerzita Karlova, Praha 2015 [online]. Dostupné z: <https://is.cuni.cz/webapps/zzp/download/120185251>

Výzvy k předkládání žádostí o podporu. 2015 [online]. Strukturalni-fondy [cit. 27.11.2015]. Dostupné z: [http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Jak-na-projekt/Vyzvy-a-akce-\(1\)/OPZ/Vyzva-003-Iniciativa-na-podporu-zamestnanosti-mladeze-pro-region-NUTS](http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Jak-na-projekt/Vyzvy-a-akce-(1)/OPZ/Vyzva-003-Iniciativa-na-podporu-zamestnanosti-mladeze-pro-region-NUTS) a http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/b3c4c756-199b-4f97-9892-dd1dbce3c9cb/Vyzva_116_OPZ.pdf

Záruky pro mládež. 2015 [online] Mpsv.cz [cit. 8.12.2015]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/16867>

Použité zkratky

ČR - Česká republika

ČSÚ - Český statistický úřad

EK - Evropská Komise

EU - Evropská unie

HDP - Hrubý domácí produkt

KrP ÚP - Krajská pobočka Úřadu práce

KVK - Karlovarský kraj

MPSV - Ministerstvo práce a sociálních věcí

NEET - Not in Employment, Education or Training

NUTS - La Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques (územní statistická jednotka)

OP - Operační program

OPZ - Operační program Zaměstnanost

SÚPM - Společensky účelné pracovní místo

Ú/LK - Ústecký kraj

ÚP - Úřad práce

ÚP ČR - Úřad práce České republiky

YEI - Youth Employment Initiative